

เอกสารประกอบการเรียน ชุด พลเมืองไทย พลเมืองคุณธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ
การดำเนินชีวิตในสังคม

เล่มที่ 1

เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

นางวัลลภา คำอินทร์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียน ชุด พลเมืองไทย พลเมืองคุณธรรม นี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการเรียน ที่นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง อย่างอิสระ และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เอกสารประกอบการเรียน ชุดนี้ มีจำนวนทั้งหมด 10 เล่ม ดังนี้ (1) ประเพณีและวัฒนธรรมไทย (2) ใส่ใจวัฒนธรรมท้องถิ่น (3) พลเมืองไทยใส่ใจคุณธรรม (4) เรียนรู้วันสำคัญของไทย (5) เชิดชูขุนนิยบุคคล (6) ประชาธิปไตยในโรงเรียน (7) มุ่งฝึเลือกสรรคนดี (8) วิถีวัฒนธรรมไทย (9) ใส่ใจวัฒนธรรมท้องถิ่น และ (10) สุขใจในสถาบันของชาติ

เอกสารประกอบการเรียนชุดนี้ มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้ของสถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม อันดีงามของไทย เพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา ศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

นางวัลลภา คำอินทร์

ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำนวัตกรรมการเรียน เอกสารประกอบการเรียน ชุด พลเมืองไทย พลเมืองคุณธรรม เล่มที่ 1 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย สำเร็จได้โดยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน ซึ่งไม่อาจจะนำมากล่าวได้ทั้งหมด และผู้มีพระคุณท่านแรกที่คุณศึกษาใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 3 คือ ท่านผู้อำนวยการสามารถ พงษ์สมบูรณ์ ที่สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ช่วยแนะนำ วิพากษ์ตรวจสอบความถูกต้องของนวัตกรรมการเรียน เพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ แนะนำ รวมทั้งข้อคิดเห็นเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดีตลอดมา

ด้วยเหตุดังกล่าวข้าพเจ้าจึงขอขอบพระคุณทุกๆ ท่านที่ให้งานกำลังใจในการทำงาน จนนวัตกรรมการเรียนชุดนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และความดีอันเกิดจากการจัดทำนวัตกรรมการเรียนชุดนี้ ข้าพเจ้าขอขอบแต่ คุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ และ ผู้มีพระคุณทุกท่าน ข้าพเจ้ามีความซาบซึ้งในความกรุณาอันดียิ่งจากทุกท่านที่ได้กล่าวนามมา และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

วัลลภา คำอินทร์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียน	1
สำหรับนักเรียน	3
สำหรับครู	4
มารยาทในการฟัง	5
มารยาทในการอ่าน	6
ขั้นตอนการใช้เอกสารประกอบการเรียน	7
การวัดและประเมินผล	8
การเรียนรู้ซ่อมเสริม	9
สาระสำคัญ	10
สาระการเรียนรู้	12
ตัวชี้วัด/จุดประสงค์	13
ฝึกอ่านคำศัพท์	14
แบบทดสอบก่อนเรียน	15
ประเพณีและวัฒนธรรมไทย	19
วัฒนธรรมไทย	20

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมไทย	21
ประเพณีและวัฒนธรรมไทยในครอบครัว	29
กิจกรรมที่ 1	35
กิจกรรมที่ 2	36
กิจกรรมที่ 3	37
กิจกรรมที่ 4	38
กิจกรรมที่ 5	39
แบบทดสอบหลังเรียน	41
บรรณานุกรม	45
เฉลยแบบทดสอบก่อน – หลังเรียน	46
แนวคำตอบกิจกรรมที่ 1	47
แนวคำตอบกิจกรรมที่ 2	48
แนวคำตอบกิจกรรมที่ 3	49
แนวคำตอบกิจกรรมที่ 4	50
แนวคำตอบกิจกรรมที่ 5	51

คำแนะนำในการใช้เอกสาร
ประกอบการเรียน

คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียน
ชุด พลเมืองไทย พลเมืองคุณธรรม
เล่มที่ 1
เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

เพื่อนๆ ควรมีวินัยในการเรียนรู้ จากเอกสาร
ประกอบ การเรียนเล่มนี้แล้วเพื่อนๆ ทุกคนจะสนุก
และได้ประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ครั้งนี้ ทุกคนจะ
เก่งตามศักยภาพของแต่ละบุคคลและที่สำคัญต้อง
ตั้งใจเรียนด้วยนะคะ

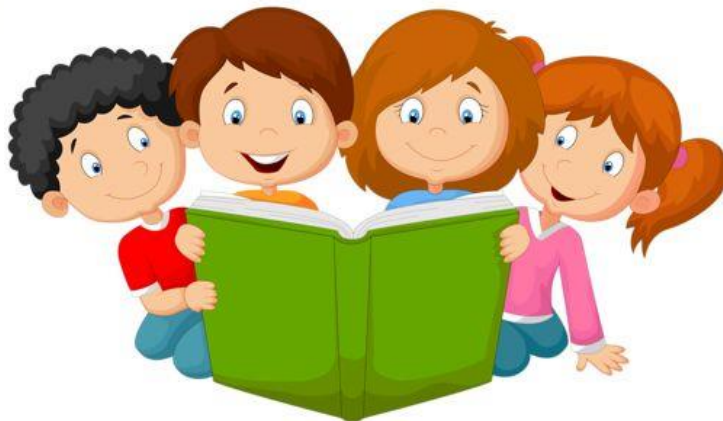
เพื่อให้การศึกษาเอกสารประกอบการเรียน ชุด พลเมืองไทย พลเมืองคุณธรรม เล่มที่ 1 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ได้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ นักเรียนควรปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นักเรียนศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนให้เข้าใจชัดเจน
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ ไม่ดูเฉลยก่อน
นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ และความมีวินัยต่อตนเอง
3. นักเรียนศึกษาเนื้อหาเรียงตามลำดับ
4. ทำกิจกรรมการคิดวิเคราะห์ตามขั้นตอนบันทึกผล ลงในกระดาษที่
คุณครูเตรียมให้
5. ทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 10 ข้อ ไม่ดูเฉลยก่อน
6. ตรวจคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ถ้าได้ตั้งแต่ 7
คะแนนขึ้นไปถือว่าผ่าน ถ้าได้คะแนน น้อยกว่า 7 คะแนน หรือต่ำกว่า
ก่อนเรียนนักเรียนต้องย้อนกลับไปศึกษาใหม่อีกครั้งและทำแบบทดสอบ
จนกว่าจะผ่านเกณฑ์

ศึกษาขั้นตอนในการใช้เอกสารประกอบการเรียน ชุด พลเมืองไทย พลเมืองคุณธรรม เล่มที่ 1 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ให้เข้าใจและปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด

1. ครูสร้างความสนใจและให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ครูแนะนำและอธิบายขั้นตอนการใช้เอกสารประกอบการเรียน ให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในการเรียนรู้และทำแบบฝึกกิจกรรม
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอน การใช้เอกสารประกอบการเรียน ตลอดจนข้อข้องใจอื่นๆ
4. ให้นักเรียนทำกิจกรรม ฝึกคิดวิเคราะห์ตามขั้นตอนและบันทึกผลลงในกระดาษที่ครูเตรียมให้อย่างเคร่งครัด
5. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ โดยไม่ดูเฉลยก่อน เน้นความซื่อสัตย์และความมีวินัยต่อตนเอง
6. ตรวจสอบคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ถ้าได้ตั้งแต่ 7 คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่าน ถ้าได้คะแนนน้อยกว่า 7 คะแนน หรือ ต่ำกว่าก่อนเรียน นักเรียนต้องย้อนกลับไปศึกษาใหม่อีกครั้ง และทำแบบทดสอบจนกว่าจะผ่านเกณฑ์

1. ตั้งใจฟัง และมองผู้พูด
2. ไม่ทำความรำคาญแก่ผู้ฟังคนอื่น
3. ไม่แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น โห่ ฮา
4. ถ้าจะซักถามควรขออนุญาต หรือถามเมื่อผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม
5. ไม่ควรเดินเข้าออกขณะผู้พูดกำลังพูด
6. ถ้ามีเหตุการณ์หรือธุระจำเป็นควรขออนุญาตผู้พูดทุกครั้ง

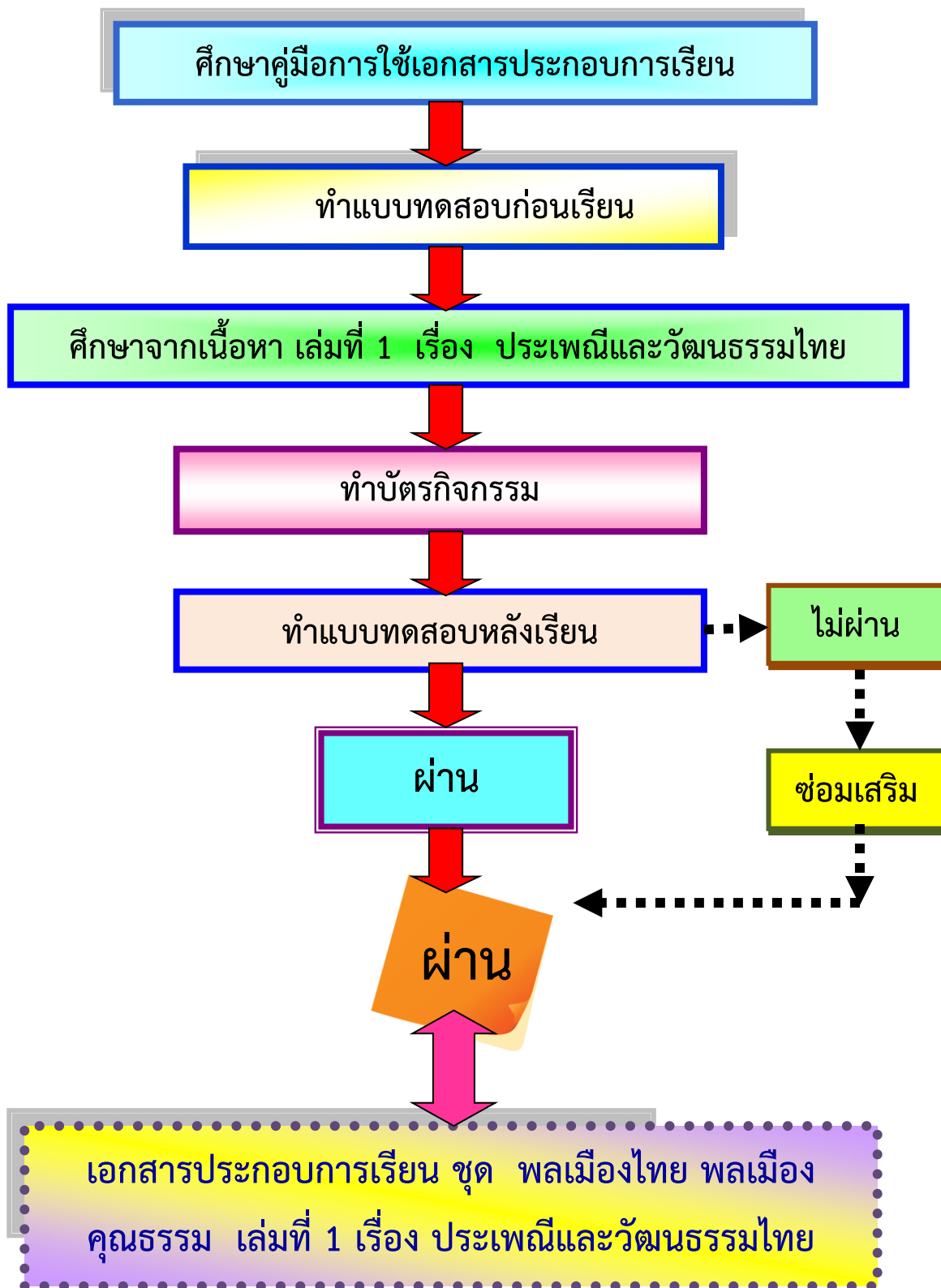

1. ไม่ควรอ่านหนังสือเสียงดังรบกวนผู้อื่น
2. หากเห็นหนังสือฉีกขาดหรือชำรุด
ควรซ่อมแซมให้เรียบร้อย
3. เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้วควรเก็บหนังสือไว้ที่เดิม
4. ไม่ควรพับมุมหรือฉีกหนังสือ
5. เมื่อเลิกอ่านหนังสือแล้ว ไม่ควรเปิดหนังสือกาง
หรือคว่ำหนังสือ
6. ขณะอ่านหนังสือไม่รับประทาน
อาหารหรือเครื่องดื่ม

ขั้นตอนการใช้เอกสารประกอบการเรียน

การวัดและประเมินผล

ผลจากการเรียน เอกสารประกอบการเรียน
ชุด พลเมืองไทย พลเมืองคุณธรรม เล่มที่ 1
เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย แล้วสามารถ
วัดและประเมินจาก

1. ประเมินผลจากการทำแบบทดสอบ
ก่อนเรียน – แบบทดสอบหลังเรียน
2. ประเมินผลงานของนักเรียนจากบัตร
กิจกรรมที่นักเรียนฝึกทำ
3. นักเรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมินผล
ร้อยละ 80 ขึ้นไป

การเรียนรู้ซ่อมและเสริม

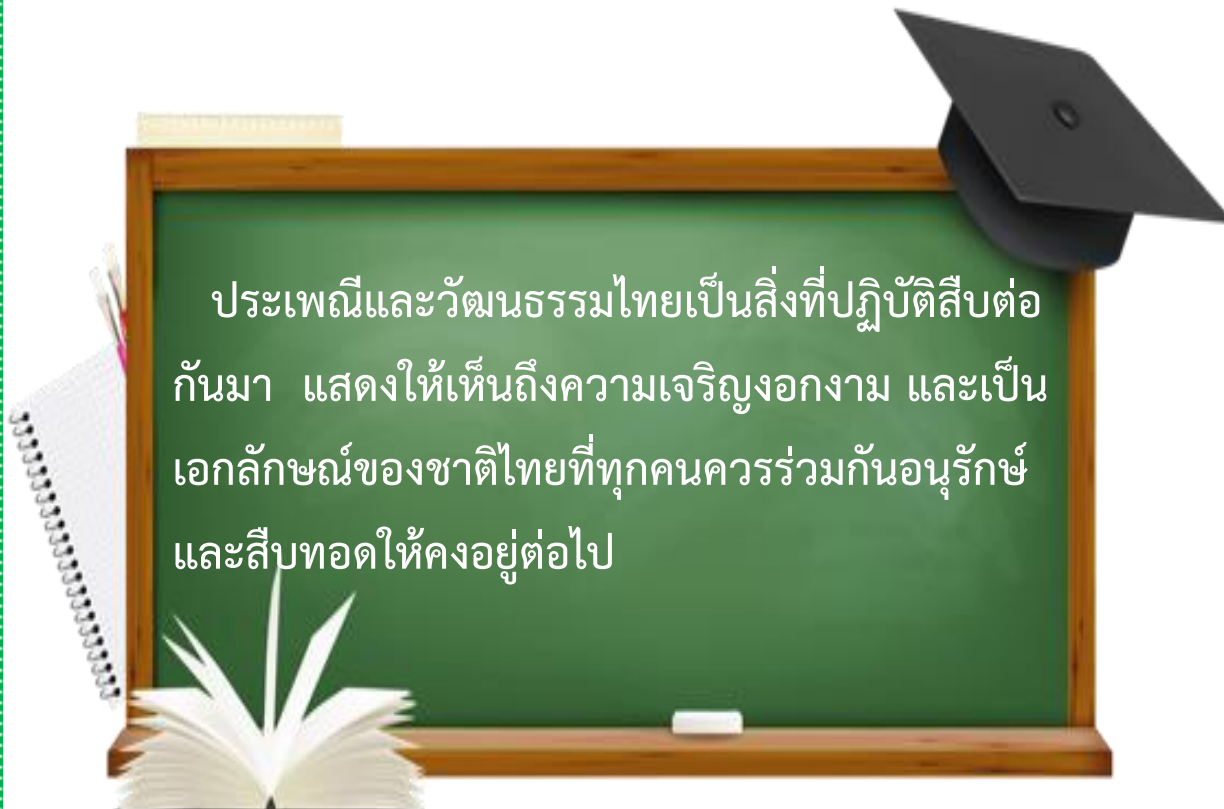

ถ้านักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ตามระบุไว้ให้
นักเรียน ศึกษาเพิ่มเติมตามจุดประสงค์ที่
แล้วทำแบบทดสอบหลังเรียน และ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดย
การเรียนรู้ซ่อมและเรียนเสริม ปฏิบัติดังนี้

1. ใช้เวลามากกว่าเดิม
2. ให้เพื่อนช่วยเหลือเพื่อน
3. ครูอธิบายเพิ่มเติม

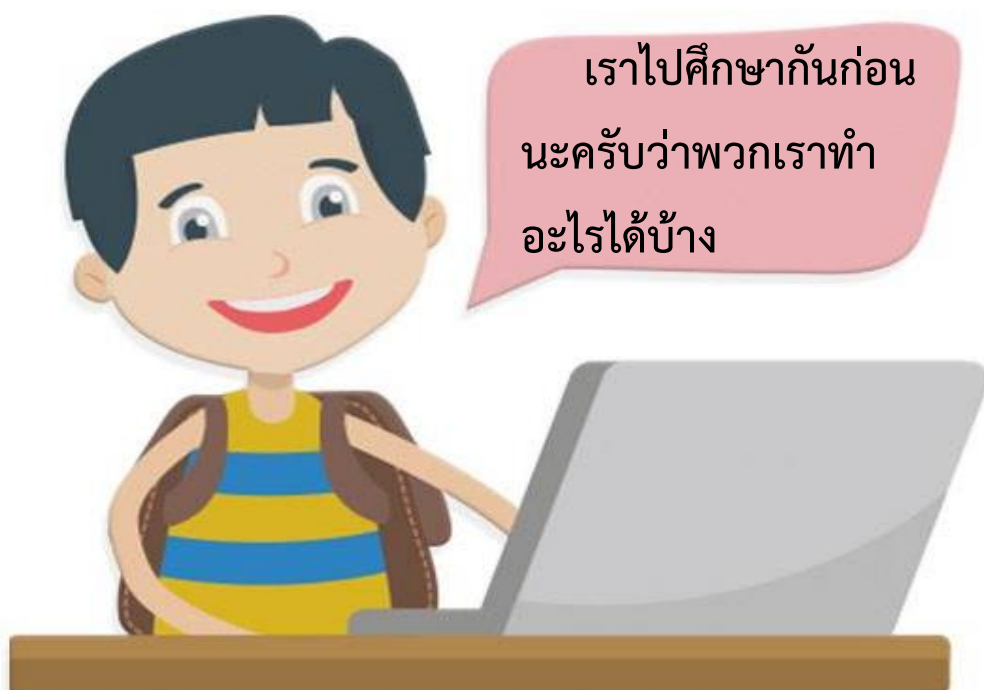

สาระสำคัญ

ประเพณีและวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา แสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงาม และเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยที่ทุกคนควรร่วมกันอนุรักษ์และสืบทอดให้คงอยู่ต่อไป

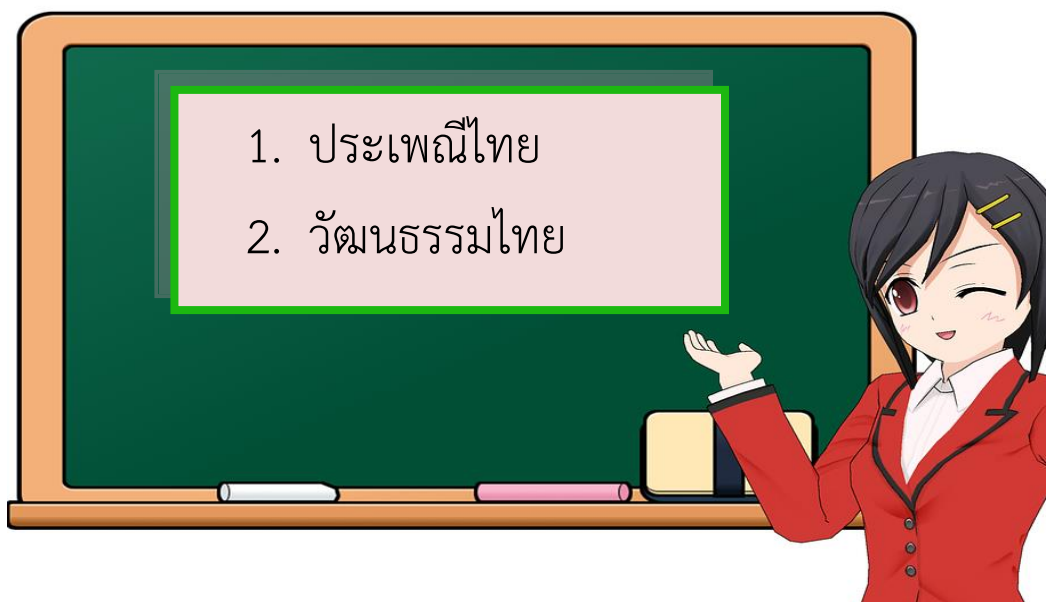

เมื่อนักเรียนศึกษาแล้วจะเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ ในการเรียนรู้ ถึงความหมาย และความสำคัญของประเพณีและ วัฒนธรรมไทย

สอดคล้องกับ สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็น พลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและ วัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลก อย่างสันติสุข

สาระการเรียนรู้

1. ประเพณีไทย
2. วัฒนธรรมไทย

ผู้เรียนรู้อะไร

1. การปฏิบัติตามตามประเพณีและวัฒนธรรมทั้งของครอบครัวและของท้องถิ่นทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
2. วัฒนธรรมที่หลากหลายส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง และผู้อื่น

ผู้เรียนทำอะไรได้

1. สรุปประโยชน์และปฏิบัติตามประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัวและท้องถิ่น
2. บอกพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเอง และผู้อื่นที่อยู่ในกระแสวัฒนธรรมที่หลากหลาย

ตัวชี้วัด

ส 2.1 (1) สรุประโยชน์และปฏิบัติตนตาม
ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัวและท้องถิ่น
(2) บอกพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของ
ตนเอง และผู้อื่นที่อยู่ในกระแสวัฒนธรรมที่
หลากหลาย

จุดประสงค์

1. สรุประโยชน์และปฏิบัติตนตามประเพณีและวัฒนธรรมใน
ครอบครัวและท้องถิ่น
2. บอกพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของตนเอง และผู้อื่นที่อยู่ใน
กระแสวัฒนธรรมที่หลากหลาย

คำศัพท์ที่ควรรู้
พร้อมฝึกอ่านค่ะ

ประเพณี อ่านว่า ประ-เพ-ณี
วัฒนธรรม อ่านว่า วัด-ทะ-นะ-ทำ
ความเจริญ อ่านว่า ความ-จะ-เร็น
ศีลธรรม อ่านว่า สีน-ละ-ทำ
ยุคสมัย อ่านว่า ยุค-สะ-ไหม

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือก ข้อ ก ข ค หรือ ง ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว และทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

-
1. ข้อใด คือ ความหมายของคำว่า “ประเพณี”
 - ก. ศีลธรรมอันดีงามที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยให้เหมาะสม
 - ข. สิ่งที่แสดงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีวินัย
 - ค. สิ่งดีงามที่ประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นวิถีชีวิตในชุมชน
 - ง. การแสดงออกถึงความเมตตากรุณา ความกตัญญูต่อปู่ย่า
 2. ความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมไทย ข้อใดกล่าวถูกต้อง
 - ก. สร้างความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
 - ข. การปฏิบัติสืบต่อกันมายาวนาน
 - ค. วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคลในชุมชน
 - ง. แบบแผน วิธีการทำงานของบุคคล ชุมชน
 3. ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ข้อใด สร้างความรักความผูกพันในครอบครัว
 - ก. กู้ง ออมเงินได้นำไปฝากธนาคารกับคุณยาย
 - ข. กั้ง ไปทำบุญปล่อยนก ปล่อยปลาที่วัดกับแม่
 - ค. ก้อย ร่วมรดน้ำดำหัว และขอพรจากตาทวดที่บ้านต่างจังหวัด
 - ง. เก่ง เล่นริ้วข้าวสารกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนานในวันสงกรานต์

4. ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ข้อใด สร้างขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ

ก. ประเพณีขอฝนแห่นางแมว

ข. ประเพณีวิ่งควาย

ค. ประเพณีแข่งเรือยาว

ง. ประเพณีชกมวยทะเล

5. ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ที่สร้างขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ “บุญบังไฟ” มีวัตถุประสงค์ตามตำนานประเพณีว่าอย่างไร

ก. เพื่อขอให้ฝนตก

ข. เพื่อขอให้ฝนหายไป

ค. เพื่อขอให้ต้นข้าวสวยงาม ผลผลิตดี

ง. เพื่อขอให้บุตร ธิดา วุ่นอนนอนง่าย

6. เอกลักษณ์ ของ ชาตไทย คือ ข้อใด

ก. ภาษาไทย ธงชาติ เพลงชาติ

ข. ศาสนา เพลงพระราชนิพนธ์

ค. ชาติ เพลงพระราชนิพนธ์ ภาษา

ง. ชาติ ศาสนา เพลงพระราชนิพนธ์

7. ข้อใดก่อให้เกิดความกลมเกลียว เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม
- ก. ประเพณีหว่านข้าว
 - ข. ประเพณีเกี่ยวข้าว
 - ค. ประเพณีไถนาดำ
 - ง. ประเพณีแข่งนวดข้าว
8. ข้อใด เรียกได้ว่าเป็นการหล่อหลอมบุคลิกภาพให้กับสมาชิกในสังคม
- ก. การแต่งกาย
 - ข. การเข้าหาผู้ใหญ่
 - ค. มารยาททางสังคม
 - ง. ถูกทุกข้อ
9. ทำบุญตักบาตร สวดมนต์ และร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เรียกได้ว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมเช่นไร
- ก. นักแสวงบุญ
 - ข. พุทธศาสนิกชนที่ดี
 - ค. ผู้สละทางโลกมุ่งทางธรรม
 - ง. ผู้เลื่อมใสศรัทธาทางธรรมะ
10. บุคคลข้อใดปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสมกับบทบาทของตนเอง
- ก. ไบรัก ขยันลอกการบ้านเพื่อน
 - ข. ไบเฟิร์น ไม่ทำการบ้านด้วยตนเอง
 - ค. ไบไผ่ แอบหนีไปเล่นเกมข้างบ้าน
 - ง. ไบตอง เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่

สวัสดีครับเพื่อนๆ วันนี้ พวกเรา
จะมาเรียนรู้กันถึงเรื่อง ความหมาย
และความสำคัญของประเพณีและ
วัฒนธรรมไทยกันนะครับ

คำถาม : เพื่อนๆ ทราบหรือไม่
ครับว่าประเพณี และ วัฒนธรรม
หมายถึงอะไร และมีความสำคัญ
อย่างไรบ้าง

ที่มา : <http://www.google.co.th/:/2559>

ภาพที่ 1 ประเพณีไทยและวัฒนธรรมไทย ภาคอีสาน

พวกเราไปเรียนรู้กันถึงเรื่อง
ความหมายและความสำคัญของ
ประเพณีและวัฒนธรรมไทยกัน
ต่อเลยนะครับ

ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

ประเพณี หมายถึง สิ่งดีงามที่ชุมชนประพฤติ
ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นแบบแผนของวิถีชีวิต
ของบุคคลในชุมชน

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่แสดงถึงความเจริญ
งอกงามความเป็นระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดี
ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา มีการปรับปรุงและพัฒนาให้
สอดคล้องและเหมาะสมกับยุคสมัย

เพื่อนๆ ครับเราไปเรียนรู้ถึงเรื่องวัฒนธรรมไทย
กันต่อเลยนะครับ

วัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรม ที่มีการปรับปรุงและพัฒนาให้
สอดคล้องและเหมาะสมกับยุคสมัย ดังนี้

1. ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม เช่น
ความสะอาดของบ้านเรือน และสถานที่สาธารณะ
ศิลปะของชาติ
2. ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นระเบียบ
เรียบร้อย เช่น การแต่งกาย มารยาทในการ
เข้าสังคม
3. ลักษณะที่แสดงถึงศีลธรรมอันดีของ
ประชาชน เช่น ความเมตตากรุณา
ความกตัญญูกตเวที

เพื่อนๆ ครับเราไปเรียนรู้ถึงเรื่อง
ความสำคัญของประเพณีและ
วัฒนธรรมไทยกันต่อเลยนะครับ

ความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมไทย

สร้างความรัก ความผูกพันในครอบครัว

สร้างขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ

สร้างความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

สร้างเอกลักษณ์ให้แก่
สังคม

ก่อให้เกิดความกลมเกลียวและเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกันของสมาชิกในสังคม

หล่อหลอมบุคลิกภาพให้กับสมาชิกในสังคม

ที่มา : <http://www.google.co.th/> : /2559

ภาพที่ 2 ประเพณีลอยกระทง

สร้างความรัก ความผูกพันในครอบครัว

ที่มา : วัลลภา คำอินทร์ : 2559

โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 3

ภาพที่ 3 แสดงความรัก ความผูกพันในครอบครัว

ในวันสำคัญ เช่น วันขึ้นปีใหม่ของไทย (วันสงกรานต์)
ลูกหลานที่ทำงานอยู่ต่างถิ่นจะกลับบ้านไปรดน้ำดำหัวขอพรจาก
พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือเพื่อความเป็นสิริมงคล

สร้างขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ

ที่มา : <http://www.google.co.th/> : /2559

ภาพที่ 4 แสดงประเพณีสู่ขวัญข้าวและประเพณีบุญบั้งไฟ

ชาวนามักทำพิธีประเพณีสู่ขวัญข้าว เพื่อบูชาเทวีแห่งข้าวปลาอาหาร หรือพระแม่โพสพเพื่อให้มีผลผลิตดี ชาวนาชาวไร่ ในภาคอีสานมักทำประเพณีบุญบั้งไฟ เพื่อขอฝนให้ตกต้องตามฤดูกาลและมีน้ำใช้ในการเพาะปลูก

สร้างความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ที่มา : <http://www.google.co.th/:/2559>

ภาพที่ 5 แสดงการทำบุญสารทเดือนสิบ บุญข้าวสาก

พิธีประเพณีทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว
เช่น ประเพณีบุญข้าวสาก ภาคอีสาน ประเพณีการทำบุญ
สารทเดือนสิบ ภาคใต้ ประเพณีโขนตา ของชาวอีสานใต้

สร้างความกลมเกลียว รักใคร่ในสมาชิกสังคมเดียวกัน

ที่มา : <http://www.google.co.th/> : /2559

ภาพที่ 6 แสดงประเพณีการทำนาของชาวนา

ประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว ดำนา เป็นประเพณีอย่างหนึ่งของชาวนาไทย โดยเจ้าของนาจะบอกเพื่อนบ้านว่าจะเกี่ยวข้าวเมื่อไร เมื่อถึงเวลาจะปักธงไว้ชาวบ้านจะมาช่วยเกี่ยวข้าวในแปลงนาของเพื่อนบ้าน เพื่อแสดงถึงความสามัคคีและความมีน้ำใจต่อกัน

หล่อหลอมบุคลิกภาพให้กับสมาชิกในสังคม

ที่มา : วัลลภา คำอินทร์ : 2559

โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 3

ภาพที่ 7 แสดงภาพการแต่งกาย บุคลิกภาพ และมารยาททางสังคม

สร้างเอกลักษณ์ให้แก่สังคม

ที่มา : วอลล์ปา คำอินทร์ : 2559

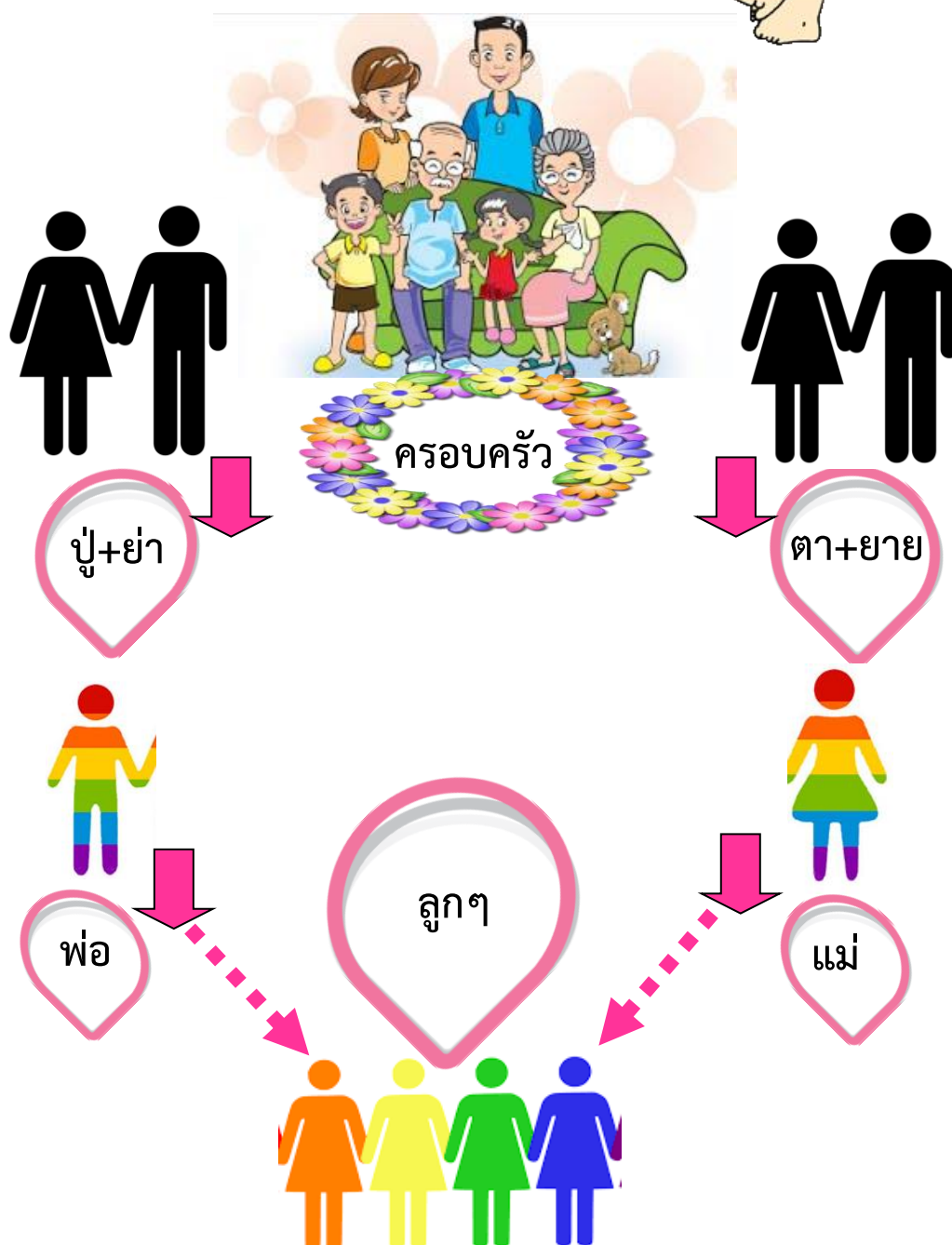
โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 3

ที่มา : <http://www.google.co.th/> : /2559

ภาพที่ 8 แสดงภาพเอกลักษณ์ของสังคมไทย

เพื่อนๆ ครับเราไปเรียนรู้ถึงเรื่อง
ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว
กันต่อเลยนะครับ

ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว

ครอบครัว เป็นกลุ่มบุคคลที่ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และอาจรวมไปถึงญาติผู้ใหญ่อื่น ๆ เช่น ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้าอา

ครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดของสังคม โดยทำหน้าที่ให้ความรัก ความอบอุ่น อบรมเลี้ยงดู และถ่ายทอดประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีให้แก่สมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เป็นคนดีของสังคม

ช่วยเหลือทำงานบ้านและทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว

ที่มา : <http://www.google.co.th/:/2559>

ภาพที่ 9 แสดงภาพการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว

ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว

การทำบุญร่วมกันในครอบครัวเพื่อกล่อมเกลาจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์

ที่มา : <http://www.google.co.th/> : /2559

ภาพที่ 10 แสดงภาพการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว

ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว

การปลูกฝังความเสียสละ การเป็นผู้ให้ และมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
ต่อเพื่อนและมนุษย์ร่วมโลกเดียวกัน

ที่มา : <http://www.google.co.th/> : /2559

ภาพที่ 11 แสดงภาพการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว

เพื่อนๆ ครับเห็นหรือยังว่าการปฏิบัติ
ตามประเพณีและวัฒนธรรมใน
ครอบครัวมีประโยชน์ต่อพวกเรา คือ
เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีของ
สมาชิกในครอบครัวทำให้สมาชิกอยู่
ร่วมกันได้อย่างมีความสุข นะครับ

ข้อตกลงที่แต่ละครอบครัวกำหนดขึ้น ถือได้ว่า
เป็นแบบแผนที่ทุกคนในครอบครัวจะต้องประพฤติ
ปฏิบัติตาม และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งกล่าวได้ว่า
เป็นวัฒนธรรมของครอบครัวนั้นๆ

ประโยชน์ของการปฏิบัติตาม ประเพณีและวัฒนธรรมในครอบครัว

1. เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีของสมาชิกในครอบครัว
2. ส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวได้แสดงพฤติกรรมต่อกันอย่างเหมาะสม
3. ทำให้สมาชิกในครอบครัวรักกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
4. เกิดความภาคภูมิใจในประเพณีและวัฒนธรรมของครอบครัว
5. ส่งเสริมคุณธรรมให้กับสมาชิกในครอบครัว เช่น ความกตัญญู ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย

เพื่อนๆ ครับ การที่เด็กต้องเคารพผู้ใหญ่ การรับประทานอาหารร่วมกัน และการสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอนร่วมกันก็เป็นกิจกรรมครอบครัวที่ดีมากๆเลย นะครับ

เด็กดีทุกคนต้องตั้งใจเรียน มีความเพียรพยายาม และใฝ่รู้ใฝ่เรียน นะครับ หลังจากเรียนรู้กันแล้ว เรามา ฝึกทำกิจกรรมกันต่อเลยครับ

กิจกรรมที่ 1

ฝึกคิดวิเคราะห์ถ่ายทอดผลงานในรูปแบบเขียนแผนผังความคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของไทยแล้วนำมาเขียนแผนผังความคิดตามหัวข้อดังนี้

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น..... เลขที่

ครูผู้สอน

กิจกรรมที่ 2

ฝึกคิดวิเคราะห์ถ่ายทอดผลงานในรูปแบบเขียนแผนผังความคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนนักเรียน
แล้วนำมาเขียนแผนผังความคิดตามหัวข้อดังนี้

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น..... เลขที่

ครูผู้สอน

กิจกรรมที่ 3

ฝึกคิด ฝึกจำ อธิบายความรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. ประเพณี หมายถึง

.....

.....

.....

2. วัฒนธรรม หมายถึง

.....

.....

.....

3. ให้ยกตัวอย่างวัฒนธรรมอันดี
ระหว่างครอบครัว มา 3 รายการ

.....

.....

.....

4. ให้ยกตัวอย่างประเพณีไทยที่
นักเรียนเคยเข้าร่วมมา 3 รายการ

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 4

แบบฝึกการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ตามแนว Pisa

คำชี้แจง จากประเพณีและวัฒนธรรมไทย ที่เรียนมา ให้นักเรียนอธิบาย และยกตัวอย่างประเพณีหรือวัฒนธรรมประกอบมาว่าสามารถปฏิบัติได้ หรือปฏิบัติไม่ได้ และมีประโยชน์กับพวกเราอย่างไร

ได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ไม่ได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น..... เลขที่

ครูผู้สอน

กิจกรรมที่ 5

แบบฝึกการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ตามแนว Pisa

จากถ้อยความข้างต้นที่ว่า “นักเรียนสามารถชวนเพื่อนๆไปทำบุญ
ตักบาตร ที่วัดได้ในทุกๆวันพระ”

ได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ไม่ได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

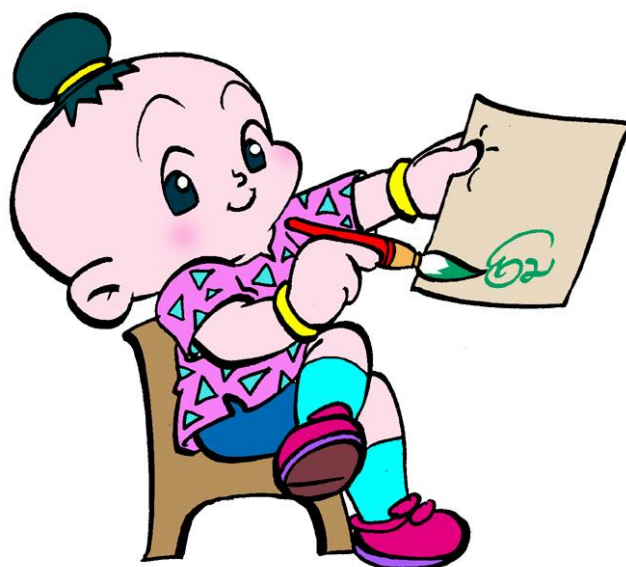
.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น..... เลขที่

ครูผู้สอน

พักสักนิดแล้วพวกเรามา
ทำแบบทดสอบหลังเรียน
กันนะคะ

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือก ข้อ ก ข ค หรือ ง ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว
และทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

.....

1. ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ข้อใด สร้างขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ

ก. ประเพณีขอฝนแห่นางแมว

ข. ประเพณีวิ่งควาย

ค. ประเพณีแข่งเรือยาว

ง. ประเพณีชกมวยทะเล

2. ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ที่สร้างขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ
“บุญบังไฟ” มีวัตถุประสงค์ตามตำนานประเพณีว่าอย่างไร

ก. เพื่อขอให้ฝนตก

ข. เพื่อขอให้ฝนหายไป

ค. เพื่อขอให้ต้นข้าวสวยงาม ผลผลิตดี

ง. เพื่อขอให้บุตร ธิดา ว่านอนสอนง่าย

3. เอกลักษณ์ ของ ชาตินไทย คือ ข้อใด

ก. ภาษาไทย ธงชาติ เพลงชาติ

ข. ศาสนา เพลงพระราชนิพนธ์

ค. ชาติ เพลงพระราชนิพนธ์ ภาษา

ง. ชาติ ศาสนา เพลงพระราชนิพนธ์

4. ข้อใด คือ ความหมายของคำว่า “ประเพณี”
 - ก. ศีลธรรมอันดีงามที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยให้เหมาะสม
 - ข. สิ่ง que แสดงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีวินัย
 - ค. สิ่งดีงามที่ประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเป็นวิถีชีวิตในชุมชน
 - ง. การแสดงออกถึงความเมตตากรุณา ความกตัญญูต่อปู่ย่า
5. ความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมไทย ข้อใดกล่าวถูกต้อง
 - ก. สร้างความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
 - ข. การปฏิบัติสืบทอดกันมายาวนาน
 - ค. วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคลในชุมชน
 - ง. แบบแผน วิธีการทำงานของบุคคล ชุมชน
6. ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ข้อใด สร้างความรักความผูกพันในครอบครัว
 - ก. กุ้ง ออมเงินได้นำไปฝากธนาคารกับคุณยาย
 - ข. กุ้ง ไปทำบุญปล่อยนก ปล่อยปลาที่วัดกับแม่
 - ค. ก้อย ร่วมรดน้ำดำหัว และขอพรจากตาทวดที่บ้านต่างจังหวัด
 - ง. เก่ง เล่นรื้อข้าวสารกับเพื่อนๆอย่างสนุกสนานในวันสงกรานต์
7. บุคคลข้อใดปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสมกับบทบาทของตนเอง
 - ก. ไบรัก ขยันลอกการบ้านเพื่อน
 - ข. ไบเฟิร์น ไม่ทำการบ้านด้วยตนเอง
 - ค. ไบไผ่ แอบหนีไปเล่นเกมข้างบ้าน
 - ง. ไบตอง เชื้อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่

8. ข้อใดก่อให้เกิดความกลมเกลียว เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม
- ก. ประเพณีหว่านข้าว
 - ข. ประเพณีเกี่ยวข้าว
 - ค. ประเพณีไถนาดำ
 - ง. ประเพณีแข่งนวดข้าว
9. ข้อใด เรียกได้ว่าเป็นการหล่อหลอมบุคลิกภาพให้กับสมาชิกในสังคม
- ก. การแต่งกาย
 - ข. การเข้าหาผู้ใหญ่
 - ค. มารยาททางสังคม
 - ง. ถูกทุกข้อ
10. ทำบุญตักบาตร สวดมนต์ และร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เรียกได้ว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมเช่นไร
- ก. นักแสวงบุญ
 - ข. พุทธศาสนิกชนที่ดี
 - ค. ผู้สละทางโลกมุ่งทางธรรม
 - ง. ผู้เลื่อมใสศรัทธาทางธรรมะ

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
(ม.ป.ท.). (ม.ป.ป.).

กวี วรกวิน, บุษบา คุณาศิริรินทร์ และวรพิทย์ มีมาก. (2558). **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน**
กลุ่ม สาระ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพฯ ฯ :
สำนักพิมพ์บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว.).

โจนส์, ลินดา โครนิน โจนส์. (2546). **สำรวจโลกวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม.**
กรุงเทพฯ ฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

ณรงค์ ธณวิภาส. (2541). **เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัทวิทยพัฒน์.

ผ่องศรี จันท้าว และคณะ. (2546). **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา**
ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

เยาวลักษณ์ อักษร, สุพน ทิมอ่ำ และวิริยะ บุญยะนิवासน์. (มปป). **เอกสารประกอบคู่มือครู**
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.
กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์.

วิภาวี พัฒนะวานิช และคณะ. (2549). **คู่มือเตรียมสอบ NT ป.3.** กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์
เดอะบุคส์.

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว.). (2558). **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระสังคมศึกษา**
ศาสนาและวัฒนธรรม. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนา
คุณภาพวิชาการ(พว.).

<https://www.google.co.th/>

<http://www.chaoprayanews.com/>

<http://www.bloggang.com/viewdiary.php>

ภาคผนวก

เฉลยแบบทดสอบ

ก่อนเรียน

1.ค	2.ก	3.ค	4.ก
5.ก	6.ก	7.ข	8.ง
9.ข	10.ง		

เฉลยแบบทดสอบ

หลังเรียน

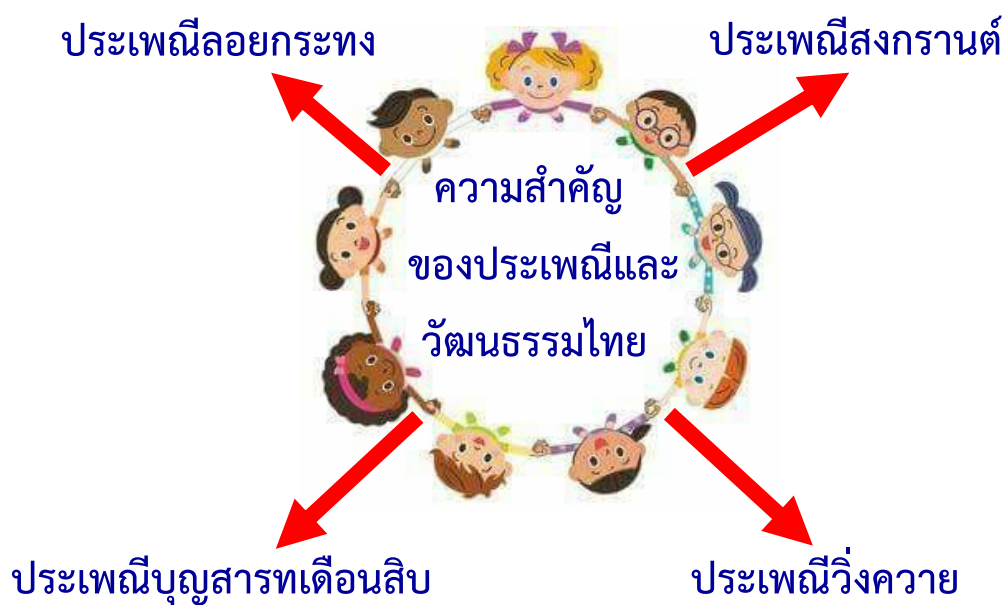
1.ก	2.ก	3.ก	4.ค
5.ก	6.ค	7.ง	8.ข
9.ง	10.ข		

แนวคำตอบกิจกรรมที่ 1

ฝึกคิดวิเคราะห์ถ่ายทอดผลงานในรูปแบบเขียนแผนผังความคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของไทยแล้วนำมาเขียนแผนผังความคิดตามหัวข้อดังนี้

ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น..... เลขที่

ครูผู้สอน

แนวคำตอบกิจกรรมที่ 2

ฝึกคิดวิเคราะห์ถ่ายทอดผลงานในรูปแบบเขียนแผนผังความคิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนนักเรียน
แล้วนำมาเขียนแผนผังความคิดตามหัวข้อดังนี้

ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น..... เลขที่

ครูผู้สอน

แนวคำตอบกิจกรรมที่ 3

ฝึกคิด ฝึกจำ อธิบายความรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. ประเพณี หมายถึง

ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

2. วัฒนธรรม หมายถึง

3. ให้ยกตัวอย่างวัฒนธรรมอันดี
ระหว่างครอบครัว มา 3 รายการ

4. ให้ยกตัวอย่างประเพณีไทยที่
นักเรียนเคยเข้าร่วมมา 3 รายการ

กิจกรรมที่ 4

แบบฝึกการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ตามแนว Pisa

คำชี้แจง จากประเพณีและวัฒนธรรมไทย ที่เรียนมา ให้นักเรียนอธิบาย และยกตัวอย่างประเพณีหรือวัฒนธรรมประกอบมาว่าสามารถปฏิบัติได้ หรือปฏิบัติไม่ได้ มีประโยชน์กับพวกเราอย่างไร

ได้

ไม่ได้

ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น..... เลขที่

ครูผู้สอน

กิจกรรมที่ 5

แบบฝึกการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ตามแนว Pisa

จากถ้อยความข้างต้น “นักเรียนสามารถชวนเพื่อนๆไปทำบุญตักบาตร
ที่วัดได้ในทุกๆวันพระ”

ได้

ไม่ได้

ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น..... เลขที่

ครูผู้สอน

เล่มที่ 1

เอกสารประกอบการเรียน

ชุด พลเมืองไทย พลเมืองคุณธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ
การดำเนินชีวิตในสังคม

เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

นางวัลลภา คำอินทร์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

ประวัติย่อผู้รายงาน

ชื่อ – สกุล

นางวัลลภา คำอินทร์

วัน เดือน ปี เกิด

วันที่ 23 เดือน เมษายน พุทธศักราช 2518

สถานที่เกิด

อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 249 หมู่ 6 ตำบลมะขามคู่

อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง 21180

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

โรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 3

อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง 21180

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2531

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองปานวิทยา จ.ลำปาง

พ.ศ. 2537

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแจ้ห่มวิทยา จ.ลำปาง

พ.ศ. 2539

ปวส.(คอมพิวเตอร์) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน จ.ลำพูน

พ.ศ. 2541

ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ)

เอกการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่

พ.ศ. 2551

ปริญญาโท ศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

เอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

จ.กรุงเทพมหานคร

ผลงานที่ภาคภูมิใจ

พ.ศ. 2560

เป็นครูผู้ฝึกสอนนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันงาน

ศิลปหัตถกรรมวิชาการนักเรียนระดับเขต

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กิจกรรม เพลงคุณธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ได้รับรางวัลเหรียญทอง

ประวัติย่อผู้รายงาน

ผลงานที่ภาคภูมิใจ

พ.ศ. 2560

เป็นครูผู้ฝึกสอนนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันงาน
ศิลปหัตถกรรมวิชาการนักเรียนระดับเขต กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี
กิจกรรม การประกวดโครงงานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
ได้รับรางวัลเหรียญทอง

พ.ศ. 2559

เป็นครูผู้ฝึกสอนนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันงาน
ศิลปหัตถกรรมวิชาการนักเรียนระดับเขต
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
กิจกรรม การประกวดโครงงานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
ได้รับรางวัลเหรียญทอง

พ.ศ. 2559

เป็นครูผู้ฝึกสอนนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันงาน
ศิลปหัตถกรรมวิชาการนักเรียนระดับเขต
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
กิจกรรม การแข่งขันการวาดภาพด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
กราฟิก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ได้รับรางวัลเหรียญทอง

